

Ленин тұлы

БАРЛЫҚ ЕЛДЕРДІҢ ПРОЛЕТАРЛАРЫ, БІРІГІНДЕРІ

ҚН(б)П СӨЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ БҒ КОМИТЕТІНІҢ, ЕҢБЕКШІЛЕР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛЫСТЫҚ СОВЕТІНІҢ
ЖӘНЕ ҚН(б)П ПЕТРОПАВЛ ҚАЛАЛЫҚ КОМИТЕТІНІҢ ГАЗЕТІ

№ 228 (8688)

1945 жылғы 20 ноябрь Сейсенбі

Шығуына 27-жыл
Жеке саны 20-тың

ССР Одағы Отан қорғау Халық Комиссарының БҰЙРЫҒЫ

1945 жылғы 18 ноябрь № 76. Москва қаласы.

Жолдастар, артиллерияшылар мен минометшілер, совет артиллериясының инженерлері мен техниктері, офицерлері мен генералдары!

Совет адамдары Қызыл Армияның артиллерия күнін мерекелеп отыр.

Ұлы Отан соғысында даңқты артиллериямыз өзінің Отан алдындағы борышын орындады.

Ұлы Отан соғысының ұрыс даласында Қызыл Армияның жаяу әскерлерімізбен, танкітерімізбен және авиациямызбен бірлесіп қыймылдап, жауға соңғы беретін негізгі қаһарлы күші болған совет артиллериясы нығайып, Отанымыздың бостандығы мен тәуелсіздігін қорғап қалды, сөйтіп фашистік Германия мен Жапонияны толық талқандауда зор роль атқарды.

Батыс пен Шығыстағы барлық ұрыстарда айбынды артиллерияшыларымыз бен минометшілеріміз батырлық, іскерлік және жаудың адам күшін, соғыс техникасын, бекінісін жоя беруді көрсетіп, дұшпанның артиллериясынан үстем болды, сөйтіп дұшпанның шабуыл жасайтын қарулары—танкітер мен авиациясын орасан зор шығынға ұшыратты.

Совет адамдары Ұлы Отан соғысының тамаша жеңіс тарихына жазылған артиллерияшыларымыз бен минометшілеріміздің ылайықты даңқы мен батырлығын мақтан етеді.

Майдан мен тылдың тығыз байланысы, заводтардың жұмысшыларының, жұмысшы әйелдерінің, инженерлерінің, конструкторларының, техниктерінің, қызметкерлері мен басшыларының еңбек ерлігі мен жігері артиллериямызды бірінші дәрежелі артиллерия қару-жарағымен және оқ-дәрімен хәйетті мөлшерде қамтамасыз етуімізге мүмкіншілік туғызды.

Жолдастар, артиллерияшылар мен минометшілер, совет артиллериясының инженерлері мен техниктері, офицерлері мен генералдары және артиллерия тылшының барлық еңбекшілері!

Сіздерді Артиллерия күнімен құттықтаймын!

Отанымыздың бостандығы мен тәуелсіздігі үшін қаза тапқан артиллерияшылар мен минометшілердің даңқы мәңгі өшпесін!

Ұлы Отан соғысындағы Қызыл Армия артиллериясының шешуші жеңістері хұрметіне БҰЙЫРАМЫН:

Бүгін, 18 ноябрьде, 19 сағатта Отанымыздың астанасы Москвада, одақтас республикалардың астаналарында және Ленинград, Сталинград, Севастополь, Одесса, Хабаровскі, Новосибирскі, Свердловскі, Горький, Молотов, Тула қалаларында артиллериядан жыйырма екі атып, даңқты артиллерияшыларымызға

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының Жоғарғы Советінің Президиумына

Советтік Социалистік Республикалар Одағы Жоғарғы Советінің Президиумы Қазақстанның жұмысшыларын, колхозшыларын, интеллигенциясын Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының 25 жылдығымен шын көңілден құттықтайды. Ұлы Октябрь Социалистік Революциясының жеңісі қазақ халқының ұлт ретінде өзілуді және саяси правосыздығын жойды, оның ұлт болып өркендеуіне, шаруашылығы мен мәдениетінің гүлденуіне даңғыл жол ашты.

Совет өкметі тұсында, елімізде Лениндік-Сталиндік ұлт саясатының мүлтіксіз жүзеге асырылуы, орыс халқының туысқандық көмегі арқасында Қазақстан күшті өнеркәсіп және социалистік ірі ауыл шаруашылығы орнатып, одақтас республикалардың туысқандық одағында хұрметті орын алды. Республикада түсті металлургияның ірі кәсіп орындары салынды, мұнай өнімі сан есе артты. Қарағанды көмір бассейні құрылды.

Қазіргі замандағы ауыл шаруашылық техникасымен қаруланған Қазақстанның колхоздары мен совхоздары дәнді егістер мен арнаулы егістердің көлемін кеңейту үшін, мал шаруашылығын өркендету үшін жүздеген мың гектар тың жерлерді меңгерді.

Өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығындағы табыстар Қазақстан халқының әлауатының артуын қамтамасыз етті. Қазақ халқының мәдениеті өркендеді, ғылымы мен көркем өнері кең өріс алды. Қазақ ССР ғылым Академиясының құрылуы Қазақстанның ұлт интеллигенциясының және ғылыми кадрларының өскендігінің белгісі.

Ұлы Отан соғысы Қазақстанның еңбекшілері—жұмысшылар, колхозшылар, интеллигенция Қызыл Армияны қару-жарақпен, оқ-дәрімен және азық-түлікпен қамтамасыз ету үшін жамаямай еңбек етті. Қызыл Армия қатарында қазақ жауынгерлері отанымыздың намысы, бостандығы мен тәуелсіздігі үшін неміс басқыншыларға қарсы ерлікпен соғысып, шексіз батырлықтың, қажырлылықтың үлгілерін көрсетті.

ССР Одағы Жоғарғы Советінің Президиумы Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы еңбекшілерінің социалистік құрылыста мұнаш былай да табысты болуына тілектестігін білдіреді. Қазақстанның жұмысшылары, колхозшылары интеллигенциясы Советтер Одағының барлық халықтарымен бірге, Ұлы Сталиннің басшылығы арқасында, Отанымыздың—Советтік Социалистік Республикалар Одағының қуатын оған сайын арттыру жолымен алға басатындығына күшті сенім білдіреді.

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы жасасын!

Советтік Социалистік Республикалар Одағы Жоғарғы Советінің Президиумы.

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумына

Совет адамдарының жігері ұшан-теңіз бізге не керектің бәрін қамтамасыз етудің ғылымымыз бен техникамыздың шағармен өркендеуін қамтамасыз етеді, еліміздің бостандықтарында халқымыздың бақытты болуына көркеюін қамтамасыз етеді.

Қазақ ССРна 25 жыл

Қазақ ССР Халық Комиссарлары Советінің Председателі Оңдасынов жолдастың Қазақ ССР Жоғарғы Советінің 1945 жылғы 17 ноябрь күні болған салтанатты сессиясында жасаған баяндамасы

Жолдастар! Бүгін Қазақстан еңбекшілері Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының 25 жылдық мерекесін тойлап отыр.

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы бұдан 25 жыл бұрын, Ұлы Октябрь Социалистік революциясының жеңу нәтижесінде құрылды.

Бүгін қазақ халқы өзінің өткізген дәуірін шолып өтеді.

1920 жылы 26 августа, Ленин және Сталин жолдастардың қолы қойылған Бүкіл Ресейлік Орталық Атқару Комитеті мен РСФСР Халық Комиссарлары Советінің «Автономиялы Кыргыз Советтік Социалистік республикасын құру туралы» декреті қабылданды.

Бұл тарихи декрет қазақ халқының тарихында жаңа дәуірді бастады. 1920 жылы 4 октябрьде Орынбор қаласында Советтердің Бүкіл Кыргыздық бірінші құрылтайы ашылды; бұл құрылтайда Қазақтың Автономиялы Советтік Социалистік Республикасы, РСФСР болып бірігіп отырған, ерікті Советтік Социалистік Республикалар құрама одағына автономиялы мүше болып кіретіндігі салтанатпен жарияланды.

1925 жылы Қазақстан Советтерінің бірінші съезі республиканы «Қазақтың автономиялы Советтік Социалистік Республикасы» деп қайта атап, қазақ халқының тарихи еңбегін ағын бөлді.

Мұқтаждықты жоюға көмек өз мемлекетін құруына, өз кендетуіне көмектесті, Ленин партиясының басшылығы халықтарын біріккен көп мемлекет—Советтік Социалистік Республикалар Одағына ұйыстырды. Біздің дұшпандарымыз орыс халқының достығына іріткі жасауға талай-талай талап бұл достық қасырлар бөліп, берік достық, ССРОның халықтары ұлы орыс халқына тіп, алғыс айтады, мұны Ұлы орыс халқы, қазақ халқы көмек көрсетіп отырды. Осы жылдарында ол Қазақ дақты ұлдары—Чапаяевты, Куйбышевті, Фрунзені жігіттері бұлардың қол басшы мен алашорда бандылары сөйтіп Қазақстанда совет дастыруға үлкен көмек етті. Қазақстан, Ресей Советтік Құрама Республикасының отырып, өсіп өркендеді, одақтас 16 республика болып отыр. Сондықтан, республиканың мерекесі күні біз қазақтың совет одағындағы ағамыз орыс халқына шұғыл хұрметпен оған алғыс айтамыз. Ғасырлар бойы өзілуден таң құтылу жөнінде қазақ

Ленин жолы

ҚК(б)П СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТ БІК КОМИТЕТІНІҢ, ЕҢБЕКШІЛЕР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛЫСТЫҚ СОВЕТІНІҢ
ЖӘНЕ ҚК(б)П ПЕТРОПАВЛ ҚАЛАЛЫҚ КОМИТЕТІНІҢ ГАЗЕТІ

№ 228 (8688)

1945 жылғы 20 ноябрь Сөйсенбі

Шығуына 27-жыл
Жеке саны 20 тыйын

ССР Одағы Отан қорғау Халық Комиссарының БҰЙРЫҒЫ

1945 жылғы 18 ноябрь № 76. Москва қаласы.

Жолдастар, артиллерияшылар мен минометшілер, совет артиллериясының инженерлері мен техниктері, офицерлері мен генералдары!

Совет адамдары Қызыл Армияның артиллерия күнін мерекелеп отыр.

Ұлы Отан соғысында даңқты артиллериямыз өзінің Отан алдындағы борышын орындады.

Ұлы Отан соғысының ұрыс даласында Қызыл Армияның жаяу әскерлерімізбен, танкітерімізбен және авиациямызбен бірлесіп қыймылдап, жауға соққы беретін негізгі қаһарлы күші болған совет артиллериясы нығайып, Отанымыздың бостандығы мен тәуелсіздігін қорғап қалды, сөйтіп фашистік Германия мен Жапонияның толық талқандауда зор роль атқарды.

Бағыс пен Шығыстағы барлық ұрыстарда айбынды артиллерияшыларымыз бен минометшілеріміз батырлық, іскерлік және жаудың адам күшін, соғыс техникасын, бекінісін жоя беруді көрсетіп, дұшпанның артиллериясынан үстем болды, сөйтіп дұшпанның шабуыл жасайтын қарулары—танкітер мен авиациясын орасан зор шығынға ұшыратты.

Совет адамдары Ұлы Отан соғысының тамаша жеңіс тарихына жазылған артиллерияшыларымыз бен минометшілеріміздің ылайықты даңқы мен батырлығын мақтан етеді.

Майдан мен тылдың тығыз байланысы, заводтардың жұмысшыларының, жұмысшы әйелдерінің, инженерлерінің, конструкторларының, техниктерінің, қызметкерлері мен басшыларының еңбек ерлігі мен жігері артиллериямызды бірінші дәрежелі артиллерия қару-жарағымен және оқ-дәрімен хажетті мөлшерде қамтамасыз етуімізге мүмкіншілік туғызды.

Жолдастар, артиллерияшылар мен минометшілер, совет артиллериясының инженерлері мен техниктері, офицерлері мен генералдары және артиллерия тылының барлық еңбекшілері!

Сіздерді Артиллерия күнімен құттықтаймын!

Отанымыздың бостандығы мен тәуелсіздігі үшін қаза тапқан артиллерияшылар мен минометшілердің даңқы мәңгі өшпесін!

Ұлы Отан соғысындағы Қызыл Армия артиллериясының шешуші жеңістері хұрметіне БҰЙЫРАМЫН:

Бүгін, 18 ноябрьде, 19 сағатта Отанымыздың астанасы Москвада, одақтас республикалардың астаналарында және Ленинград, Сталинград, Севастополь, Одесса, Хабаровскі, Новосибирскі, Свердловскі, Горький, Молотов, Тула қалаларында артиллериядан жыйырма дүркін оқ атып, даңқты артиллерияшыларымызға

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының Жоғарғы Советінің Президиумына

Советтік Социалистік Республикалар Одағы Жоғарғы Советінің Президиумы Қазақстанның жұмысшыларын, колхозшыларын, интеллигенциясын Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының 25 жылдығымен шын көңілден құттықтайды.

Ұлы Октябрь Социалистік Революциясының жеңісі қазақ халқының ұлт ретінде езілуден және саяси правосыздығын жойды, оның ұлт болып өркендеуіне, шаруашылығы мен мәдениетінің гүлденуіне даңғыл жол ашты.

Совет өкметі түсында, елімізде Лениндік-Сталиндік ұлт саясатының мүлтіксіз жүзеге асырылуы, орыс халқының туысқандық көмегі арқасында Қазақстан күшті өнеркәсіп және социалистік ірі ауыл шаруашылығын орнатып, одақтас республикалардың туысқандық одағында хұрметті орын алды. Республикада түсті металлургияның ірі кәсіп орындары салынды, мұнай өнімі сан есе артты. Қарағанды көмір бассейні құрылды.

Қазіргі замандағы ауыл шаруашылық техникасымен қаруланған Қазақстанның колхоздары мен совхоздары дәнді егістер мен арнаулы егістердің көлемін кеңейту үшін, мал шаруашылығын өркендету үшін жүздеген мың гектар тың жерлерді меңгерді.

Өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығындағы табыстар Қазақстан халқының әл-аухатының артуын қамтамасыз етті. Қазақ халқының мәдениеті өркендеді, ғылымы мен көркем өнері кең өріс алды. Қазақ ССР ғылым Академиясының құрылуы Қазақстанның ұлт интеллигенциясының және ғылыми кадрларының өскендігінің белгісі.

Ұлы Отан соғысы Қазақстанның еңбекшілері—жұмысшылар, колхозшылар, интеллигенция Қызыл Армияны қару-жараппен, оқ-дәрімен және азық-түлікпен қамтамасыз ету үшін жалаймай еңбек етті. Қызыл Армия қатарында қазақ жауынгерлері отанымыздың намысы, бостандығы мен тәуелсіздігі үшін неміс басқыншыларға қарсы ерлікпен соғысып, шексіз батырлықтың, қажырлылықтың үлгілерін көрсетті.

ССР Одағы Жоғарғы Советінің Президиумы Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы еңбекшілерінің социалистік құрылыста мұнай былай да табысты болуына тілектестігін білдіреді. Қазақстанның жұмысшылары, колхозшылары интеллигенциясы Советтер Одағының барлық халықтарымен бірге, Ұлы Сталиннің басшылығы арқасында, Отанымыздың—Советтік Социалистік Республикалар Одағының қуатын оған сайын арттыру жолымен алға басатындығына күшті сенім білдіреді.

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы жасасын!

Советтік Социалистік Республикалар Одағы Жоғарғы Советінің Президиумы.

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумына

Совет адамдарының жігері ұшан-теңіз бізге не керектің бәрін қамтамасыз етуді, ғылымымыз бен техникамыздың шағын өркендеуін қамтамасыз етеді, еліміздің барлық облыстарында халқымыздың бақытты болуын көркеюін қамтамасыз етеді.

Қазақ ССРна 25 жыл

Қазақ ССР Халық Комиссарлары Советінің Председателі Ондасынов жолдастың Қазақ ССР Жоғарғы Советінің 1945 жылғы 17 ноябрь күні болған салтанатты сессиясында жасаған баяндамасы

Жолдастар! Бүгін Қазақстан еңбекшілері Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының 25 жылдық мерекесін тойлап отыр.

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы бұдан 25 жыл бұрын, Ұлы Октябрь Социалистік революциясының жеңіс нәтижесінде құрылды.

Бүгін қазақ халқы өзінің өткізген дәуірін шолып өтеді.

1920 жылы 26 августа, Ленин және Сталин жолдастардың қолы қойылған Бүкіл Ресейлік Орталық Атқару Комитеті мен РСФСР Халық Комиссарлары Советінің «Автономиялы Кыргыз Советтік Социалистік республикасын құру туралы» декреті қабыл алынды.

Бұл тарихи декрет қазақ халқының тарихында жаңа дәуірді бастады.

1920 жылы 4 октябрьде Орынбор қаласында Советтердің Бүкіл Кыргыздық бірінші құрылтайы ашылды: бұл құрылтайда Қазақтың Автономиялы Советтік Социалистік Республикасы, РСФСР болып бірігіп отырған, ерікті Советтік Социалистік Республикалар құрама одағына автономиялы мүше болып кіретіндігі салтанатпен жарияланды.

1925 жылы Қазақстан Советтерінің бірінші съезі республиканы «Қазақтың автономиялы Советтік Социалистік Республикасы» деп қайта атап, қазақ халқының тарихи дауыс атын берді.

мұқтаждықты жоюға көмектесіп, өз мемлекетін құруына, өзінің өркендеуіне көмектесті, Ленин партиясының басшылығы халықтарын біріктірер көп мемлекет—Советтік Социалистік Республикалар Одағына ұйыстырды.

Біздің дұшпандарымыз орыс халқының достығына іріткі жасауға талай-талай талап етті, бұл достық ғасырлар бойы берік достық. ССРОның халықтары ұлы орыс халқымен тіп, алғыс айтады, мұны ұлы орыс халқы, қазақ халқы мені көмек көрсетіп отырды, осы жылдарында ол Қазақстанның даңқты ұлдары—Чапаяевты, Куйбышевті, Фрунзеті жетекші бұлардың қол басшылығымен алашорда бандылары сөйтіп Қазақстанда совет дестыруға үлкен көмек етті.

Қазақстан, Ресей Советтік Құрама Республикасының бірігіп отырған, ерікті Советтік Социалистік Республикалар құрама одағына автономиялы мүше болып кіретіндігі салтанатпен жарияланды.

Сондықтан, республиканың 25 жылдық мерекесі күні біз қазақтың совет одағындағы ағамыз орыс халқының хұрметтеп оған алғыс айтамыз. Ғасырлар бойы езілуден құтылу жөнінде қазақ

Қазақстан К(б)П Орталық Комитетіне

ССР Одағының Халық Комиссарлары Советі мен Бүкіл одақтық Коммунист (большевиктер) Партиясының Орталық Комитеті Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының жұмысшыларына, колхозшыларына және интеллигенциясына республиканың 25 жылдығы күні құтты болсын айтады.

Мұнда ширек ғасыр бұрын қазақ халқы коммунист партиясының басшылығымен өзінің мемлекетін орнатты, еркін ұлт болып өркендеу жолына түсті, совет үкметі халықтың творчестволық жігерін оятты. Қазақстанның еңбекші бұхара-сын социализм құрылысына қатыстырды, республиканың халық шаруашылығының тез өсуін және мәдениетінің үздіксіз өрлеуін қамтамасыз етті.

Өткен 25 жылдың ішінде Қазақ ССР-ында маңдай алды өнеркәсіп құрылды. Қарағандының шахталары миллиондаған тонна көмір беріп отырады. Лениногор және Шымкент қорғасын заводтары, Балқаш, Ертіс, Қарсақпай мыс заводтары және басқа заводтар еліміздің халық шаруашылығын түсті металдармен жабдықтап отырады. Қазақстанда Семейдің ет комбинаты, Гурьевтің балық консерв комбинаты, Ақтөбенің химия заводы және басқа көптеген өнеркәсіп орындары салынды. Мұнай өнеркәсібі ойдағыдай өркендеуде.

Колхоз құрылысы негізінде қазақ халқы ауыл шаруашылығы жөнінде зор табыстарға жетті. Қазіргі заманның қуатты техникасымен қаруланған Қазақстанның социалистік елін шаруашылығы жүздеген мың гектар шұрайлы тың жерлерді мейгеріп, жылма-жыл елімізге мыңдаған миллион пұт астық беріп отырады. Республикада мал шаруашылығы ойдағыдай өркендеуде.

Қазақ ССР-ында Советтік Социалистік мәдениет гүлденді. Революцияға дейін халқының небары 2 проценті сауатты болған республикада қазір 7735 бастауыш және орта мектеп, 22 жоғары дәрежелі мектеп, Қазақ Ғылым Академиясы бар. Қазақ әдебиеті мен көркем өнері ойдағыдай өркендеуде. Ұлт интеллигенцияның көп кадрлары өсіп жетілді.

Совет өкметі қазақ елінің күндіктен азат етіп, оны еліміздің мемлекеттік шаруашылық және мәдениет құрылысына белсенділікпен қатыстырды.

Ұлы Отан соғысы жылдарында қазақ халқы Советтер Одағының басқа халықтарымен бірге Отанымыздың бостандығы мен тәуелсіздігін ерлікпен қорғады. Ондаған мың қазақ жауынгерлері ұрыс майдандарындағы ерлігі, батырлығы үшін Советтер Одағының ордендерімен және медальдарымен наградталды. Қазақ республикасының жұмысшылары, колхозшылары, интеллигенциясы өздерінің жанкыарлық еңбектерімен жауды жеңуіне зор көмек көрсетті.

ССР Одағының Халық Комиссарлары Советі мен БК(б)П Орталық Комитеті қазақтың Советтік Социалистік Республикасының еңбекшілері келешекте де Қазақстан халықтарының экономикасы мен мәдениетін одан әрі өркендету үшін, Ұлы Отанымыздың игілігі үшін аянбай еңбек ететіндігіне қатты сенетіндігін білдіреді.

ССР Одағының Халық Комиссарлары Советі.

Бүкіл Одақтық Коммунист (большевиктер) Партиясының Орталық Комитеті.

Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумын а Қазақ ССР Халық Комиссарлары Советіне ҚК(б)П Орталық Комитетіне

Облыстық атқару комитеті мен БК(б)П облыстық комитеті Саратов облысының еңбекшілері атынан туысқан қазақ халқына Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының даңқты 25 жылдығын байланысты құттықтайды.

Қазақ халқының батыр ұлдары майданда, қазақстан еңбекшілері тылда әділетті ісіміздің салтанат құруы үшін, Советтер Одағының барлық халықтарының бахыты үшін батыстары және шығыстағы фашист шапқыншыларды талқандаудың ұлы ісіне өзінің толық үлесін қосты. Халық шаруашылығының барлық саласында табысқа жетудіңізге, мәдениет пен көркем өнерді барған сайын көбейте берудіңізге, бейбітшілік дәуіріне Сталиндік Конституцияның нұры астында бахытты әрі дәулетті өмір сүрудіңізге тілектестік білдіреміз.

Данарман қазақ халқы жасасын!

Советтер Одағы халықтарының Сталиндік достығы жасасын!

Ұлы көсеміміз Сталин жолдас жасасын!

Облыстық атқару комитетінің Председателі
БК(б)П Саратов облыстық комитетінің секретарі

КУЗЬМИН.
НОМАРОВ.

Президиумы ити Халық Комиссарлары Советі Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының 25 жылдығы күні Қазақстанның жұмысшыларына, колхозшылары мен интеллигенциясына шың көңілден құтты болсын айтады.

Совет өкметі түсіпді, Қазақстанның еңбекшілері большевиктер партиясының басшылығымен, ұлы орыс халқының туысқандық көмегімен шаруашылық және мәдениет құрылысында тамаша табыстарға жетті.

Республикада көмір, мыс, қорғасын, мырыш, түсті металдар және сирек кездесетін металдар шығатын орасан мол кендер табылып, мейгерілді. Социалистік өнеркәсіптің ең жаңа техникамен жабдықталған үлкен кәсіп орындары салынды. Қазақстан колхоздарының етін даласында ондаған мың тракторлар, комбайндар және басқа ауыл шаруашылық машиналары жұмыс істейді. Бидай, күріш, мақта, қызылша өгістерінен және басқа техникалық өгістерден мол өнім алынып отырады. Қазақстан мал шаруашылығын өркендету жолында зор табыстарға жетті. Қазақ халқының мәдениеті гүлденді. Республикада көптеген бастауыш және орта мектептер, техникумдар, жоғары дәрежелі мектептер және басқа мәдени ағарту орындары ашылды. Ғылым Академиясы құрылды. Қазақтың ұлттық әдебиеті өркендеді. Ұлт интеллигенциясының кадрлары өсіп жетілді. Қазақ әйелдері қоғамдық және мемлекеттік жұмыстарға кеңінен қатыстырылды. Ұлы Отан соғысы жылдарында қазақ халқының Ұлдары Қызыл Армия қатарында Отанымыздың бостандығы және тәуелсіздігі үшін ерлікпен соғысты. Қазақстанның еңбекшілері елдегі жанкыарлық еңбектерімен жеке-жұры жауды талқандау ісіне зор көмек көрсетті.

РСФСР Жоғарғы Советінің Президиумы және РСФСР Халық Комиссарлары Советі Қазақстан еңбекшілерінің Ленин-Сталин партиясы туы астында Советтер Одағының халықтарының бір тұтас семьясы ішінде, республиканың халық шаруашылығы мен мәдениетінің онан сайын өркендеуін қамтамасыз етіп, Отанымыздың соғыс-экономикалық қуатын одан әрі арттыруына сенім білдіреді.

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы жасасын!

РСФСР Жоғарғы Советінің Президиумы.
РСФСР Халық Комиссарлары Советі.

ВОРОНЕЖ ДЕРЕВНЯЛАРЫНДАҒЫ ҮГІТ-КӨПШІЛІК ЖҰМЫСТАРЫ

ВОРОНЕЖ, 15 ноябрь. (ТАСС). Облыстың колхозшылары «ССРО Жоғарғы Советінің сайлауы туралы ережелі» және Сталиндік Конституцияны зор ықыласпен оқып үйренуде. Бобров ауданының үгітшілері мен ұйым басшылары өздерінің мәслихаттарында советтік деревняның жерістерін сыпаттап көрсететін жергілікті фактыларды қоса пайдаланады.

Октябрь революциясына дейін Бобров уезіндегі Коршев болысының шаруалары 5900 десятина жер иемденген еді, ал сол кезде мисал үшін граф Орлов-Давыдов 26 мың десятина, оның баласы Алексей—14 мың десятина жер иемденді. Бұрынғы Коршев болысының жеріндегі қазіргі колхоздар 24 мың гектар жер иемденіп отыр.

Ауыл шаруашылық жұмысы жаңа жолға қойылды. Бұрын бүкіл уезд бойынша 8 ғана агроном болған еді. Қазір мұнда 27 агроном, 9 зоотехник, 16 мал дәрігері бар. Колхоздарға жері машинамен өңдеу ісіне 3 МТС көмек береді.

Революцияға дейін Бобровта 2 гимназия, 2 сауат ашыу мектебі бір ғана қалалық төрт кластық училище болатын. Қазір ауылдың қалалары мен поселкелерінде 47 мектеп бар, онда 12 мың адам оқиды. Оқытушылар дайындайтын училище және мейстералар мектебі бар.

Үгітшілер Сталиндік Конституция жөнінде колхозшыларға айғақ және ұғымды түрде түсінік береді.

Облыстың басқа аудандарындағы үгітшілер де бұхара арасында түсінік жұмыстарын кеңінен жүргізуде. Ольховат ауданында он үй 650 үгітші істейді. Усман ауданында сайлау заңын 530 үгітші, Острогожскіде 400 үгітші түсіндіріп жүр.

(ТАСС).

КОКС КӨМІРІН ӨНДІРУ

ШАХТЫ, 14 ноябрь. (ТАСС). «Ростов-уголь» комбинатының кеншілері көкс көмірін өндіруді үнемі арттыруда. Забой-лардың жолы ұзартылып, кен өндірілетін жаңа құрылыстар жасалуда. Үстіміздегі жылы механизацияланған 15 шахта жұмыс істей бастады. Тау-кен жұмысы алаңының кеңейтілуі нәтижесінде «Богучаевуголь» тресінің шахталарында январь айымен салыстырғанда ноябрьде көкс көмірін өндіру екі есе өсті. Васильевскі, Горнецкі, М 120 тағы басқа шахталар көмір өндіруді ұлғайтты.

Қазақ халқы Ұлы Октябрь революциясына дейін ұзақ және қиын дәуірді ба-сынан көшірді.

Революцияға дейінгі Қазақстан патшалы Ресейдің артта қалған шеткі елдерінің бірі еді. Шұрайлы жерлері мен малдары қанаушылардың қолдарында болды. Қазақ еңбекшілері шаруашылық жөніндегі мөшеуіктің, саяси правосыдықтың, ұлттық қысымның, мұқтаждықтың, аштықтың азабын тартып келді.

Советтік Қазақстан өзінің 25 жылдық өмірінің ішінде ғасырлар бойы артта қалып келе жатқан кемшіліктерін тез арада жойды, оның шаруашылығы мен мәдениеті тіпті біздің ата-бабалымыздың өңі түсіне кірмейтін дәрежеге жетіп гүлденді. Республикамыз аграрлық елден индустриялы-аграрлы елге айналды.

Большевиктер партиясының, оның Ұлы көсемдері Ленин мен Сталиннің басшылығы арқасында қазақ халқы ғасырлық құлдық пен езуаудан босанды, өзінің мемлекетін құрды, республикасының шаруашылығы мен мәдениетін гүлдендірді.

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының осы өткен дәуірінің ішінде қазақ халқы— халықтар көсемі, ұстазымыз, атамыз және досымыз Сталин жолдасның аталық қамқорлығын ұдайы сезіп отырды. Қазақ ССР-ның 25 жылдығына байланысты 5304 колхозшыларды, колхозшы әйелдерді жұмысшыларды, интеллигенцияны, партия және совет аппаратының қызметкерлерін наградтау туралы ССР Одағы Жоғарғы Советі Президиумының Указы осы қамқорлықты айқын ыспаттайды. Бұлардың ішінен:

74 адам—Ленин орденімен, 170 адам—бірінші дәрежелі Отан соғысы орденімен, 364 адам—екінші дәрежелі Отан соғысы орденімен, 322 адам—Еңбек Қызыл ту орденімен, 437 адам—Қызыл жұлдыз орденімен, 1262 адам—Хұрмет белгісі орденімен, 1394 адам—«Еңбектегі ерлігі үшін»—медалімен, 1281 адам—«Еңбекте үздік шыққаны үшін» медалімен наградталды.

Жолдастар! Республикамыздың 25 жылдық мерекесі күні біздер алғаш сөле мімізді, сүйіспеншілігіміз бен алғысымызды өзіміздің большевиктер партиясына және ұстазымыз, атамыз Сталин жолдасқа жолдаймыз.

Жолдастар, Ұлы орыс халқы патшалық және буржуазиялық помещиктер құрылысына қарсы еңбекшілер бұхарасының күресін бастады, совет өкметін орнатты, және Лениндік—Сталиндік ұлт саясатын үнемі жүзеге асыра отырып, барлық ұлттардың совет адамдарын өз айналасына ұйыстырды. Ол Ресейдің аз ұлттарына, оның ішінде қазақ халқына да ғасырлық

25 жыл болды. Бұл тарих мерзім, бірақ осы уақыттың публиканың түрі мүлде қаладары мен ауылдары, д заводтары адам айтқысыз болды.

Совет құрылысының дүңілеттіктің және адамзаттың інің жауларын ұсақ ұлттарды леп, өз алдына мемлекет болысын мойындағысы келмейді дигінен тұрмыс жасау, мемлекетінің өркендеуі қолынан жала жабады. Бірақ бұрын қазақ, өзбек, түркімен, қырғыяқты халықтардың мемлекеті малша тәжірибесі бұл жаланы қа шығарады. Ол—олма артылықтар алдыңғы қатарлы елрияттының көмегімен совет көше алады және бір белгілі до—капиталистік өркендеу аттап өтіп, коммунизмге де деген Лениннің нұсқауы Совет танның және Советтер Одағын, туысқан республикалардың мен тамаша сыйпатталып оты

Қазақстанда енді қанаушы байлар мен құлактар табы адамды—адам қанаушылық халқы ескі феодалдық құрылыпнтализмді аттап өтіп, социа

Біздің мемлекет құрылысыңгі тәжірибеміз қазақ халқының советтік өсу дәуірінде пғы мен мәдениеттің шырдай халықтарға үлгі бола алады.

Қазақ ССР-ның өнеркәсібі қашаруашылығының алдыңғы рауы болды. Егер 1920 жылы өнімді халық шаруашылығы өнімнің тек 6,3 проценті ғана публиканың 25 жылдығытің өкісіне дейін жетті.

1920 жылмен салыстырғажылы тас көмір өнеркәсібі 137 есе өсті, мұнай өнеркәсібі—26 есе, мыс қорыту—7 мия өнеркәсібі—82 есе, элект—534 есе өсті. Отан соғысыда Қазақстанда көмір шығар өкі есеге жуық, мыс рудасын 56 процент, мыс қорыту 5 шамасындай өсті.

Сталиндік бес жылдықтар көптеген ірі кәсіп орындары салынды, негізінен қайта құрылпн орденді Шымкент қорғасы Балқаш мыс қорыту комбинаты, Ертіс балық мыс қорыту заводтары, Т метал комбинаты Ақтөбе химияты, Семейдегі ет комбинаты жеті балық-консерв комбинаты, лар республикамыздың мағтаны (Жалғасы 2- бетте

ҚАЗАҚ ССР на 25 ЖЫЛ ТОЛДЫ

Қазақ ССР Халық Комиссарлары Советінің Председателі Оңдасынов жолдастың Қазақ ССР Жоғарғы Советінің 1945 жылғы 17 ноябрь күні болған салтанатты сессиясында жасаған баяндамасы

(Соңы. Басы 1-бетте).

и соғыс жылдарында Гурьев қала азор мұнай заводу салынып бітті. Кенде мырыш заводу, Қарағандыдағы электр станциясының екінші і салынып бітуге жақын. Қазақтың прогресі—Ертісі, Ақмолада ауыл шағылы машина заводу, Қаратаудың химия комбинаты. Сырдарияда Қыранның зор бөгеті салынып жатыр. Ғай соғыс кезінде Қазақстанда өнердің жаңа саласы—қара металлургия құрылды. Ақтөбе ферросплав заводу сохром беріп жатыр. Қарағанды металлургия заводу елімізге болат қорытын беріп жатыр. Нөмістер Никополь марганец кені уақытша басып алған күндерде соғыс ауыр кезеңінде Қазақстан тамақшылық мерзімде жезді марганец рудтерін салып бітіріп, елімізді марганец қамтамасыз етті.

азірде Қазақстанда жүздеген жеңіл өкәсіп, тамақ, жергілікті, кооператив өкәсіп орындары өсуде.

Қазақстанда Сталиндік бесжылдықтар кезінде темір жол құрылысы кең өріс алды. Сөйтіп темір жол тарауларының ұзындығы 4 есе өсті. Түрксіб, Петропавл—Баянқаш—Рұпцовка—Ридер, Пілті—Қазғаз, Гурьев—Қандағаш, Ақмола—Орталық, Орал—Илец жолдары сыяқты, темір жолдар салынды. Қазірде Ақмола—Қарағанды арасындағы темір жолға және Ақмола—Павлодар темір жолы салынып жатыр.

Совет өкметінің дәуірінде Қазақстанда мадан 60 мың километрдей автомобиль жолдары салынды. Халық күшімен ұзындығы 800 километр Сталин атындағы «Шығыс айналма» жолы, Алматы—Рыбзек сыяқты әсем тас жолдар салынды.

Телефон, радио, телеграф сымдары республикамыздың кең даласының ол шетіне бұла шетіне ерсілі-қарсылы желісіне ұты. Сөйтіп қатынас сымдарының ұзындығы 1928 жылғыдан төрт есе өсті.

Өнеркәсіптің өсуіне байланысты, қала халқының саны да көбейді. 1913 жылы ыл Қазақстанда 20 мың шамасындай

алдыңғы қатарлы мәдениетті елге айналды; жалпыға бірдей міндетті бастауыш оқу жүзеге асырылды; әрбір жеке адамның өнер-білім алуына даңғыл жол ашылды.

Қазақстанда бұрын бірде-бір жоғары дәрежелі оқу орны болмаған еді, енді 20 дан аса жоғары дәрежелі оқу орны бар, қазақтың өзінің мемлекеттік университеті, мемлекеттік консерваториясы бар, көптеген техникумдары, 7,5 мыңнан аса бастауыш және орта мектептері бар; ғылымның барлық салаларына қамтылған көптеген ғылыми-зерттеу орындары бар; бұларға өнерпаз ғалымдарымыз басшылық етіп отыр.

ССР Одағы Ғылым Академиясының қазақ филиалының негізінде Қазақ ССР Академиясы құрылатын болды. Академия республикамыздың ғылым және мәдениет ордасы бола алады. Бұл Советтік Қазақстанда ғылымның гүлденіп өркендегендігінің зор белгісі.

Қазақ халқы өзінің түрі ұяттық, мазмұны социалистік сәулетті көркем әдебиетін өркендетті.

Қазақ еңбекшілері, ұлы Абайдың шығармаларымен қатар, ұлы орыстың және дүние жүзі классиктерінің де шығармаларын өзінің ана тілінде оқытып дәрежеге жетті. Пушкин, Лермонтов, Гоголь, Шевченко, Руставели, Лев Толстой, Максим Горький, Агнер Новий және басқалар қазақтарға Абайдай туысқан жақын болды.

Қазақ тілінде өнер мен ғылымның барлық саласынан жүздеген кітаптар шығып жатыр.

Қазақстанда совет өкметінен бұрын қазақ тілінде бір ғана газет шығатын еді. Қазір 236 газет шығады.

Республикамызда 5 мыңнан аса кітапхана, клуб, оқу үйлері бар.

Совет өкметі кезінде қазақтың көркем өнері шалынып гүлденді. Қазақ халқы музыка және драма өнерінің биік шыңына шықты.

Қазақ халқы өзінің академиялық опера және драма театрыларын құрды. Бұлар Чайковский, Шекспир, Островский, Гоголь сыяқты классиктердің даңа шығармаларын сахнаға қойып отыр.

Қазақ халқының ақ маңызы-кино,

Ғылым және мәдениет, көркем өнер, оқу және денсаулық сақтау орындарының қызметкерлері, Ұлы Отанымызды өркендету жолында өткен қажырлы, ардақты еңбектеріңіз үшін сіздерге рахмет айтамыз.

Республикамыздың ауыл шаруашылығы 25 жыл ішінде адам айтығымыз болып өттерді. 7 мың шамасындай колхоз және 250 совхоз құрылды, өгіс көлемі де революцияға дейінгі Қазақстанның өгіс көлемінен әлде қайда артып кетті.

Бетпен, жер ағаш және соқандық орындарында алдыңғы қатарлы техника орынды. 363 МТС және 316 МТМ механикалық өңдеу заводтары құрылды. Колхоз даласында 21 мыңнан астам трактор, 10 мыңнан артығырақ комбайн жұмыс істейді.

Қазақстан колхоздары мен совхоздары техникалық өсімдіктердің өгіс көлемін молайтты, ал мақта өгісінің көлемі үш еседен артығырақ болып өсті. Алып мақтарал совхозының даңқы еліміздің бәріне белгілі.

Қазақстанда бұрын болмаған қант қызылшасына негізделіп, қант өнеркәсібінің тамаша заводтары салынды.

Жер суландыру жөнінде орасан көп жұмыстар істелді. Революцияға дейін бет бақ далада 20 мың гектар жер 30 жылдан артығырақ уақыт ішінде меңгерілген болса, совет өкметі тұсында тек 1940-1942 жылдарда республикамыздың колхоздары 68 мың гектардан артығырақ жерді суландырды.

Жолдастар! Қазақстан әуеден мал өсіруші ел екендігі белгілі. Қазақтар негізінен мал шаруашылығымен күнелтуші еді, бірақ мал бай мен құлақтардың қолында болды.

Қазақ ССРның мал шаруашылығы бұрынғы ескі шаруашылықтан бүтіндей өзгеше, енді малға халықтың өзі қожам болды. Қазірде барлық мал басының 79 проценті колхоздар мен совхоздардың қолында.

Республикамыздың колхоздарында 20 мыңнан артығырақ мал өсірушілер фермалары бар. Олардың 11,5 миллионға жақын малы бар. Орта өсеппен алғанда 1934 жылғы бір колхозда 166 бас қогам

топна қаргоп мен оғаш, 15,5 миллион пұт өт, 169 центнер жүн артық тапсырды. Республикамыз Қызыл Армияға 110 мыңнан артығырақ даланың жүйрік аттарын берді. Неміс басқыншыларынан боған аудандарға жәрдем ретінде жарты миллионнан астам өсім малын берді. Республикамыздың колхоздарында қазір соғысқа дейінгі малға қарағанда 4 миллион 200 мың артық мал бар.

Колхоздарымыз бен совхоздарымыз биылғы жылы өгістен мол өнім алды. Мемлекетке астық тапсыру жоспары өткен жылдарға қарағанда жақын орындалып келеді. Алматы, Жамбыл, Оңтүстік Қазақстан Гурьев, Қарағанды, Батыс Қазақстан, Ақтөбе, Талды қорған, Бөкше тау, Ақмола облыстары мемлекет алдындағы өздерінің міндеттемелерін мерзімінен бұрын орындап, жоспардан тыс мемлекетке жүз мыңдаған пұт астық тапсырып отыр.

Колхозшылар мен колхозшы әйелдер, совхоздардың және МТСардың жұмысшылары мен жұмысшы әйелдері, ауыл шаруашылығының мамандары, колхоз және совхоз далаларында жанаямай еңбек өткендеріңіз үшін Сіздерге алғыс айтамыз. Олардың советтік отаншылдығының ерекше күші әсіресе Ұлы Отан соғысы кезінде көзге түсті. Олардың жанқиярлық еңбегінің арқасында еліміз бен Қызыл Армиямыз астықты, етті, қантты, жүнді, мақтаны жеткілікті түрде алып тұрды.

Сондықтан, республикамыздың 25 жылдық меренесі күні Қазақ ССР үкметінің атынан даңқты еңбегі үшін оларға алғысымызды айтамыз.

Колхозшы жолдастар мен колхозшы әйелдер, совхоздың және МТСардың жұмысшылары мен жұмысшы әйелдері, ауыл шаруашылығының мамандары отанымыздың игілігіне сіңірген патриоттық еңбектеріңіз үшін сіздерге рахмет айтамыз!

Совет халқының неміс-фашист басқыншыларға және жапон империалистеріне қарсы жүргізген Отан соғысына Советтер Одағының барлық халықтарымен бірдей Ұлы орыс халқының басшылығымен қазақ халқы да белсене қатысты.

Бұрын көп аты шықпаған қазақ халқы, соғыста күрескен қайраты мен ба

пшылығы өзінің қаһарман Қызыл Армиясының даңқына көтереді, Отанымыздың игілігіне, халқымыздың бахытты, шаттық тұрмысына сіңірген еңбегі үшін батыр—жауынгерлерімізге шын жүрегінен алғыс айтады.

Батыр жауынгерлеріміз, адамзаттың қас-дұшпаны—фашизмді талқандаған тарихи жеңісті қамтамасыз өткен қайратыңыз бен батырлығыңыз үшін, Ұлы қаһармандығыңыз үшін сіздерге рахмет айтамыз.

Жолдастар! Қазақстан Коммунист (большевиктер) Партиясы, БК(б)П Орталық Комитеті және Сталин жолдастың жеке басшылығымен, қалың бұхара арасына ленинизмнің ұлы идеяларын бұлжытпай таратып келді, жұмысшылар табы мен бүкіл халқымызды даңқты Ленин—Сталин туы астына ұйыстырып, республика еңбекшілеріне рух беріп, оларды социалистік құрылыс үшін күреске жұмылдырып отырды. Қазақстан Коммунист (большевиктер) Партиясы Ұлы Отан соғысы күндерінде республика еңбекшілерін Отанға жан-тәнімен берілу рухында тәрбиелеп, дұшпанға қарсы күресте табанды болуға шақырып отырды, еңбекте де, Отан соғысы майдандарында да батырлықпен, жанқиярлықпен қыймылдауға шақырып отырды.

Республикамыздың шаруашылық және мәдениет жөнінен гүлденіп өркендеуіне сіңірген еңбегімен Қазақстан Коммунист (большевиктер) Партиясы біздің шын құрмет көрсетіп, ардақтауымызды ақтап отыр.

Сондықтан, біздер республикамыздың 25 жылдық меренесі күні: «Қазақстан Коммунист (большевиктер) Партиясы жасасын!»—деп шын алғысымызды айтамыз.

Жолдастар! советтік Қазақстан халық

КӨКТЕМГІ ЕГІСКЕ ӘЗІРЛІК

«Қызыл әскер» қой совхозының колхозы республикамыздың 25 жылдығы атындағы Бүкіл халықтық социалистік жарыста қол жеткен табысты баянды ету үшін, 1946 жылдың көктемгі өгісіне әзірлік жұмысын қызу қолға алып, ол жұмысты зор өрлеумен жүргізін жа

тары Ұлы Октябрь Социалистік Революциясының 28 жылдығын қуанышпен мерекелеп өткізді, енді бүгін Қазақтың Советтік Социалистік Республикасының 25 жылдық мерекесін салтанатпен өткізетін отыр. Бұл ұлы мереке күндері, биылғы жылы тарихи зор оқиғаларға тұспа-тұс келіп тұр.

Дүние жүзілік екінші соғысты Біріккен Ұлттар жеңіспен аяқтады. Отанымыз, Ұлы Отан соғысын жеңіспен аяқтап болып, бейбітшілік құрылыс жұмысына кірісті. Еліміздің күш-қуаты соғыс кезінде өбден бекем, соғыстан бұрынғыдан да арта түсті.

Біздер төртінші бесжылдықтың қарсаңында тұрмыз. Бұл бесжылдықта халық шаруашылығының барлық саласы да кемеліне келіп, қайтадан жетісіп, ілгері дамымақшы, халқымыз қай жөнінен де жаңалан құлаш ұрып, ілгері басып өркендемеңкі.

Бейбітшілік пен өркендеу мақсаттары, мемлекетіміздің шаруашылық және соғыстық күш-қуатын бұдан да өрі нығайту мақсаты қажымай еңбек етуімізді талап етеді. Республикамыздың еңбекшілері өздерінің отаншылдық міндетін жақын ұғып, Отанымыздың игілігі үшін бұрынғыдан да артық жігермен қызмет етеді.

Қазақ халқы бүкіл совет халқымен бірлесіп отырып, большевиктер партиясының басшылығымен, көсеміміз және досымыз Сталин жолдастың басшылығымен туған еліміздің күш-қуатын тынбастан нығайта береді.

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы жасасын!

ССР Одағы Халықтарының туысқандық одағы мен мызғымас достығы жасасын!

Біздің жеңістерімізді рухтандырып, ұйымдастырушы—Бүкіл Одақтық Коммунист (большевиктер) Партиясы жасасын! Совет халқының көсемі—Ұлы Сталин жасасын!

трактордың жөнделуі аяқталуға жуық отыр. Осы сыяқты, көктемгі өгіс жұмыстарына 11 тұқым сепкілген, 4 тұқым сепкіш, 12 трактор соқасына, 4 трактор соқасы және 110 тырма дайын болды.

Совхозда көктемгі өгіске әзірлік жұмы

бар білімі мен күшін салып, жұмыс істеді, ол большевиктік іргелі ерліктің тамаша өнегелегі.

қан Қазақ ССР үкіметі атынан қамыстың өнеркәсіп қызметкерлеріне айтуды ұлықсат етіңіздер! Жұмыс, инженер-техник және шаң басқарушы жолдастар, Ұлызды өрендету жөнінде сіңірген лық еңбектеріңіз үшін сіздерге йтамыз!

*** қазақ халқының 98 проценті еді. Қазақстан 25 жыл ішінде

және ақушарқалық орындар, балалар ислері бар. Дәрігердің саны 1913 жылға қарағанда 14 есе артты.

Өткен 25 жылдың ішінде, әсіресе ұлы отан соғысы кезінде ғылым және мәдениет қызметкерлері халқымызды тәрбиелеу жөнінде, республикамыздың өндіріс күштерін жарыққа шығару, пайдалану жөнінде, халқымыздың мәдениетін көтеру жөнінде көп еңбек сіңірді, сөйтіп социализм құрылысына зор табыстар еңгізді.

Сондықтан, республикамыздың 25 жылдық мерекесі күні бұларға Қазақ ССР үкіметі атынан алғыс айтамыз.

сырлық мол тажирбесі бар. Осылардың үстінде зоотехникалық және мал дәрігерлік ғылымының табыстарын кең пайдаланғандықтан социалистік мал шаруашылығының қарқынды өркендеуіне барлық жағдай жасалды. Қазақстанды ССР Одағының шығысындағы социалистік мал шаруашылығының алдыңғы тобына айналдыру нәтижесінде Сталин жолдастың тапсырмасы орындалуда.

Біздің колхоздарымыз елімізге және Қызыл Армияға көп көмек көрсетті. Олар соңғы бес жыл ішінде елімізге және майданға, соғысқа дейінгі бес жылда бергенінен 38 миллион пұт астық, 194 мың

Қазақстанның 322 адам Советтер Одағының Батыры атағын алды; бұлардың ішінде Советтер Одағының Батыры атағын екі рет алған Талғат Бигелдинов, Алматылық Сергей Луганский, Леонид Беда және Иван Павлов, Советтер Одағының Батырлары, Төлеген Токтаров, Мәлік Рабдуллин, Тілеуғалий Әбдіров, советтік шығыс әйелдерінің арасынан шыққан бірінші батырлар қазақ халқының даңқты қыздары Мәшһүр Мәметова және Әлия Молдағұлова бар.

Бүгінгі күні, республикамыздың 25 жылдығына арналған бахытты және қуанышты мереке күні Қазақстан еңбек

тис еді. Трактор жөндеушілердің мереке алдындағы жарыс күндерінде аянбай жұмыс істеулері нәтижесінде мұнда бүгінгі күнге дейін 4 трактор жөнделіп шықты. Қазір совхоз мастерскойында 5

мастанбай табысты баянды етуге барып, күш жұмыстайтын болса, онда колхоздың көптемі етіске барлық жағынан толық әзірлене алатындығы сөзсіз.

БОГОЛЮБОВО. (Өз тілшімізден).

Еңбегіне қосымша ақы алды

Сталин атындағы ауыл шаруашылық артелінің (Мамлют ауданы) шошаны Алла берген Бесбаев қарт республикамыздың 25 жылдығын татымды тартумен қарсы алды. Ол өзінің қарауындағы әрбір 100 саулықтан 114 қозы алып, оларды аман өсірді.

Колхоз басқармасы Бесбаев жолдастың қой шаруашылығын өркендету жолына сіңірген еңбегін бағалап, үкметіміз бөш партиямыздың қаулысы негізінде оның еңбек күніне қосымша ақы берді.

М. ЕГІЗБАЕВ.

Гүлденген Қазақстанның көркем өнері

звиктер партиясының, оның да көсемдері Ленин мен Сталиннің ғымыс Ресейде 1917-жылы Соқ Ұлы Октябрь Революциясы жететтер Одағының барлық халық рухани күшінің молаюына жол

е социалистік құрылысының ап өсуі қазақ халқының да түрі мазмұны социалистік мәдениеті өдеуіне жағдай туғызды.

нің. Сталиннің дауыспандығы та, ұлы орыс халқының туыс-жәрдеммен, көркейген қазақ хал-жыл ішінде қарыштап өсіп, өр-елге айналды.

ғын ән-күй тарихы өте әрідеп ы. Көшпелі қазақ халқы ғасыр-ы өз мәдениетінің іргесін қалап, и бай музыка, ырғақты ән, әде-әсерлі поэзия туғызды.

ндық жолындағы бұл ән-күйлер-ік халқының талай күресін, бі-тырын, бүкіл өмірін, барлық түгел көруге болды. Ән, күй, лықпен бірге жасап, бірге өмір алық өзі жасаған көркем өнері-мұрасын, дәзік пахысын бұла-сақтап отырды. Халық ішінен талантты ақындар осы бай мұ-адан балаға, ұрпақтан ұрпаққа

Бұлар өз халқының ертедегі өнерінің нұсқасын түгел тарату-р Феодализм дәуірінде, отаршылдық кезінде ел мұнын, қалың бұқара көздеген асыл поэзияны өздері п, халық өнері қазынасын байы-

халқының мәдениет тарихы да-қойызын Қорқыт, халық мұнын зардан өткен Асан-қайғы сықы-узында аңыз болып қалған атак-дармен тығыз байланысты. «Қоб-«Ер-Сайын», «Батыр Шора», ғын» сияқты батырлар жыры, көрпеш-Баян сұлу», «Қыз-Жі-

С. ТОЛЫБЕКОВ,
Қазақ ССР Халық Комиссарлары
Советі маңындағы Көркем өнер істері
басқармасының бастығы.

«Қыз-Жібек» сияқты ғашықтық жырлары ауыз әдебиетінің ең асылдары еді.

Қазақ халқы талай дарынды адамдар тудырды. Өсем күйлердің атасы Құрманғазы, халық композиторлары Жауы Мұса, Ақан сері, Балуан шалақ, Біржан сал, ақын Сара тағы басқалар; ақындық туын көтергендер ішінде жалынды ақын Махамбет, одақ кейін XIX ғасырда қазақ халқының рухани қабілетін ынық айқындаушы атакты дана ақышымыз. Абай болды.

Халықтың сол ертеден келе жатқан бай мұрасын біздің заманымызға дейін сақтап алып келген халық поэзиясының алыбы Жамбыл, Нұрпейіс, Құрманғазының шәкірті композитор Дина, ақындар Шаншубай, Нартай, Нұрлыбек, Кенеш болды.

Партия мен үкмет басшылығы арқасында, ғасырлар бойы жыйналған халық музыкасы мен поэзиясының бай қазынасы Советтік Қазақстанда қазіргі тамаша көркем өнердің қайнар көзі болды. Осы бай мұраның негізінде қазақтың ұлт театры құрылды.

1926-жылы Қызылорда қаласында ұйымдасқан қазақтың тұңғыш театры—қазір қазақ халқының академиялық театры болып, мәдениет ордасына айналды.

Абай атындағы академиялық опера және балет театры 1934-жылы құрылды. Қазақтың опера және көркем өнері М. Әуезовтың либреттосы бойынша жасалған «Айман-Шолпан» атты музыкалы пьесасымен бастады. Бұл пьесаның музыкасы түгелдей халық әнтерінен құрылды, бұл әндерді бірінші рет симфония оркестрына бейімдеген композитор Шабельский болды. Бірақ шынында біздің опера тарихымыз композитор Брусиловский-тің шығармаларымен байланысты. Ол қа-

зақтың музыкасымен өбден танысып алып, халық ән-күйлерінің негізімен алғашқы рет «Қыз-Жібекті» (либреттосы Мүсереновтікі) жазды.

«Қыз-Жібек» операсы тыңдаушыларға бірден-ақ ұнап, театрымыздың күрделі табысына айналды. Бұл постановканы қоюмен жас театр коллективі қабырғасы қатып, бұрынғы бекіп, зор болашағы барлығын көрсетті. Екіншіден, театр қазақтың төл музыкасын неғұрлым көбірек қолданған сайын, спектакльдің солғұрлым өтімді, халыққа түсінікті болатындығын айқындады. «Қыз-Жібек» спектакльінде алғашқы рет көп дауысты хор; тиісті ариялар жасалды.

«Қыз-Жібектен» кейін Брусиловский «Жалбыр» операсын жазып, 1916-жылы патша үкметіне қарсы халық көтерілісін бастаған батырлардың бейнесін жасады.

1936-жылы Москвада болған қазақ көркем өнері он күндігі кезінде «Қыз-Жібек» пен «Жалбыр» постановкалары қойылды. Осында Бүләш Бейсейітова орындаған «Гөкку» мен Қадияның атакты ариясының өздері-ақ, бүкіл елімізге қазақ музыкасының соншама байлығын, әсерлігін, өдемілігін көрсетті.

Қазір Қазақстанда 44 театр бар. Оның ішінде қазақ театры 23, орыс театры 19, ұйғыр театры біреу, корей театры біреу. Музыка және суретшілер мектебі бар. Былтыр астанамызда музыкалық жоғары дәрежелі оқу орны—Мемлекеттік консерватория ашылды.

Міне, осының бәрі қазақ көркем өнерінің қанатын кең жайып өсіп келе жатқанын көрсетеді. Бұл—Қазақстандағы көркем өнер табысының бірінші қорытындысы.

Жалпы табыстың екінші қорытындысы көркем өнер майданында ұлт еатрлары өсіп жетілді. Бұл жөніндегі жұмыстың ең бастысы: тарихи аз мерзім ішінде республикалық театрымыз іргелі театрға айналды, ұлт драматургиясы жасалып, Мұхтар Әуезов, Ғабит Мүсеренов,

Сәбит Мұқанов, Әлжаншар Әбішев, Әбділда Тәжібаев, Шахмат Құсайынов сияқты жазушы драматургтарымыз құнды шығармалар беріп, драмалық және музыкалық театрларымыздың репертуарын байытты. Нығмет Баймұхамбетов орыстың, грузиннің, азербайжанның, Италияның опералары сөздерін қазақ тіліне аударып, Мемлекеттік академиялық опера және балет театрының өсуіне көмектесті. Евгений Брусиловский, Ахмет Жұбанов, Ләтиф Хамиди және Мұқан Төлебаев сияқты композиторларымыз опералық шығармалар жазуда шынығып келеді. А. Жұбанов пен Л. Хамиди жаластар жазған «Абай» операсы күндіз шығарма болып шықты. Ол ұлт операсының өсу жолындағы жаңа кезең болды. Сондай-ақ, Төлебаев «Біржан сал, Ақын Сара» операсын жазып бітірді. Бұл операсында Төлебаев жолдас композиторлық жөнінде өзінің келешегі зор өкешін көрсетті.

Суретші Әбілхан Қастаев, Б. И. Урманши; А. И. Нешанов, К. Холжиков, А. Исмаиловтар да өз шығармаларының сапасын арттыра түсуде. Сол сықылды, біздің артистеріміздің де соңғы жылдардағы табыстары әр. Халық артистеріміз Құрманбек Жандарбеков, Қанабек Байсейітов режиссерлық мамандығын игерді. Сахна өнерінде: Бүләш Бейсейітова, Қалыбек Қуанышбаев, Серке Қожамқұлов, Елубай Әмірзақов, Қалпақ Бадыров, Мазарбек Ержанов, дирижерлер Леонид Шаргородский және Луганшев сияқты жолдастар ерекше көзге түсіп келеді. Жас артистерден соңғы жылдарда жақсы өскендер—Нәзден Аймалов, Камал Қармысов, Сей-Фолла Темғарасов, Ануарбек, Үмбетбаев, ағайынды Абхуллиндер, Шабал Бейсекова, Олға Хан, Байғали Досымжанов, Мәлтай Сығмықов, Нұрсұлу Тапалова, Алмас Бекбосынов.

Ұлы Отан соғысы кезінде қойылған спектакльдерден театрларымыздың жақсы табыстары Құрманбек Жандарбеков қойған опералар: «Гвардия, алға», «Абай», К. Байсейітов қойған грузин операсы «Данис», жанартып қойылған «Қыз-Жібек», академиялық драма театрында

«Қозы көрпеш-Баян сұлу», «Ақан сері Ақтоқты», (Ғабит Мүсеренов), «Асауға тұсау» (Шекспир) «Намыс гвардиясы» (М. Әуезов, Ә. Әбішев), «Профессор Мамлюк» (Вольф), «Петр Крымов» (Фини) «Жомарттың кілемі» (Ә. Тәжібаев пен Ромаль) болды.

Бұдан он жыл ғана бұрын құрылған Қазақтың Жамбыл атындағы мемлекеттік филармониясы қазірде іргелі мәдениет орнына айналды. Мұнда Құрманғазы атындағы музыкалық аспаптардан құрылған оркестр, қазақтың хор капелласы, Жамал Омарова мен Шараның ансамбльдері сияқты бірнеше коллективтер бар. Қазақстанның халық артистері Жұсыпбек Елебеков, Жамал Омарова, Шара, республикаға еңбегі сіңген артист Әли Құрманов эстрада жанрын орындауда зор дәрежеге жетті.

Осы айтылғандардың бәрі театрлар сахнасында халқымыздың өткен өміріндегі ерлігі мен ұлы жеңістерге жеткен бүгінгі совет адамдарының бейнелерін көрсетуге зор мүмкіншілік туғызды.

Көркем өнер қызметкерлерінің өзінің негізгі жұмысымен қатар, ауыл шаруашылығы, өндіріс кәсіп орындары, даңқты Қызыл Армия жауынгерлері арасында істеген жұмыстарын да айтпай кетуге болмайды. Тек Отан соғысы кезінде республикамыздың ауыл шаруашылығындағы еңбекшілерімізге жыйынға мың рет концерт және спектакльдер көрсетілді. Ондаған артистер бригадасы майданға барып, армия жауынгерлері арасында айлап жүріп концерт берді.

Көркем өнер майданында аса сүйсінерлік жұмыстың бірі Қазақстандағы орыс театрларының өсіп дамуы болды. Олар өз сахналарында орыс халқы мен Батыс Еуропа елдерінің музыкалық және драматургиялық шығармаларынан көптеген спектакльдер қойды.

Республика көлеміндегі барлық театрларымыз қазір Қазақ республикасының 25 жылдығына әзірленуде. Мереке күндерінде Қазақтың Абай атындағы Мемлекеттік Академиялық бірлікпен опера және балет театры қазақ халқының даңқты ба

тыры Аманкелді Иманов туралы жазылған «Аманкелді» операсын, орыстың дауыспанды композиторы Римский-Корсаковтың «Снегурочка» операсын қоймақ. Академиялық драма театры М. Әуезов пен Ғ. Мүсереновтың «Қынантан қызын» атты драмасын, орыстың республикалық драма театры А. Толстойдың «Ивай Грозныйн» көрсетпек. Қазақтың Жамбыл атындағы мемлекеттік филармониясы Динаның, Жамалдың, Жүсіпбектің, Шараның жеке концерттерін әзірлеуде.

Көркем өнер майданындағы зор табысымыздың бірі, мереке күніне астанамызда ашылғалы отырған балалар театры болмақ. Бұл Алматы қаласындағы балалар өмірінде бұрын болмаған тамаша оқыйға. Төрт жыл бойы созылған сұраныл соғыс аяқталған жылдың ішінде-ақ мұндай театрдың ашылуы сүйікті ұлы көсеміміз Сталин жолдастың балаларға аталық қамқорлығының арқасы.

Біздің алдымызда көркем өнеріміз табыстарын халыққа таныстыру, музыкалық шығармаларды бастырып шығару, Москва ұйымдарымен творчество жағынан тығыз байланыс жасау, жеке табыстарымызбен баспа сөз бетінде көпшілікті уақытында таныстырып отыру. Отанымыздың астанасы Москвада болатын қазақ көркем өнерінің екінші он күндігіне осы күннен әзірлік жүргізу міндеттері тұр.

Біздің барлық жұмысымыз ұлы орыс халқының және бауырлас республикалардың мәдениетімен тығыз байланысты болуы керек.

Даныппан көсеміміз Сталиннің аты—халықтарымыздың айыңды хасиетті туы. Байта жасарған қазақ халқының көркем өнері Сталин туы астында өсіп, өркендеп, тамаша жеңіске ие болды. Осы ту астында бұдан былай да өркендей бермек.

Жауапты редактордың орынбасары
Ғ. МҰХАМЕДЖАНОВ.

УШ 02417.